

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Проф. д-р Светлина Николова

за трудовете на д-р Мая Иванова, кандидат за заемане на академичната длъжност доцент в конкурса по професионално направление 2.1 Филология, научна специалност „Теория и история на литературата“ за нуждите на секция „Кирило-Методиевски извори и традиции“ в Кирило-Методиевския научен център на БАН (ДВ бр. 08 от 23. 01.2018 г.)

Мая Иванова е единственият кандидат по обявения на 23.01.2018 г. конкурс за заемане на академичната длъжност доцент. Тя е родена на 24.05.1968 г. в гр. Варна. През 1987 г. завършва Трета гимназия в родния си град. През 1994 г. завършва специалността „Българска филология“ във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, става магистър и получава диплома за специалист по български език и литература и преподавател в средните училища. През 1995–1997г. е редовен (1995–1997) и задочен (1997–1999) докторант в Кирило-Методиевския научен център при БАН и през 2010 г. получава научната степен „доктор по филология“. От 1997 до 2003 г. работи в Катедрата по теория и история на литературата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ като асистент по стара българска литература (редовен: 1997–2001г.; хоноруван 2001–2003г.). От 2001 г. досега е на работа в Кирило-Методиевския научен център на БАН като научен сътрудник (от 2010 г. – главен асистент). От 2003 до 2006 г. е била и хоноруван асистент по стара българска литература в Катедрата по кирилометодиевистика във Факултета по славянски филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 2014 г. досега за два последователни мандата е лектор по български език, литература и култура в Института по славянска филология на Университета „Адам Мицкевич“ в Познан, Полша. Образованието и трудовата дейност на Мая Иванова я представят не само като изследовател в областта на теорията и историята на литературата, но и като личност с големи възможности на преподавател, който последователно разпространява достиженията на избраната от нея научна специалност на практика във висшето образование сред бъдещите специалисти по български език и литература, както и сред по-широки обществени кръгове.

От общия списък на всичките си 62 публикации д-р Иванова е избрала 25, с които да участва в конкурса за доцент. Те са структурирани от нея в шест раздела: 1. Четири статии на Кирило-Методиевска тематика извън дисертацията (№ 1-4); 2. Пет статии в областта на кирило-методиевската историография, археография и терминология (№ 5–10, две от тях в съавторство); 3. Шест статии, посветени на творби на агиографската и риторическата проза от началния и крайния етап в развитието на българската средновековна книжовност (№ 10–16); 4. Две статии в съавторство, посветени на религиозни теми в балканския фолклор (№ 17,18); 5. Пет рецензии и персоналия, една от които под печат (№ 19–23); 6. Две публикации, свързани с научно-приложни разработки в Кирило-Методиевския научен център в съавторство (№ 24, 25). Публикувани са в списания, поредици, сборници с материали от международни и национални научни конференции, излезли от печат в България, Македония, Полша, Русия, САЩ и Словакия. Някои от публикациите са в реферирани издания (напр. *Palaeobulgarica*, Старобългарска литература) и са отпечатани на български, полски, руски и английски език.

Тематиката на публикациите на М. Иванова свидетелства за нейния широк кръг от научни интереси в областта на филологията и по-специално що се отнася до проблематиката, свързана с историята и теорията на литературата от епохата на Средновековието, както и с историята на научните изследвания в тази област. Прави впечатление също умението ѝ да анализира както по-обща проблеми на основата на отлично познаване и солиден анализ на изворовия материал, така и отделни важни въпроси по частни проблеми, вписващи се в нейния общ поглед върху разработените теми, нечесто срещаща се днес характерна черта в трудовете на българските учени, посветени на средновековните писмени традиции на православните славяни. Тези качества на нейните публикации я представят не само като един от най-активните изследователи на средновековното българско културно наследство от нейното поколение, но и са доказателство за перспективността на нейния подход към решаването на разработваната проблематика, както и за много добрите перспективи за постигането на значителни приноси в разработките, които тя ще осъществява в бъдеще.

Когато се анализират избраните за конкурса публикации, веднага се откроява един кръг от статии и студии от първите три раздела на избраните от кандидатката публикации за конкурса, които не са в съавторство (№ 1-4, 6, 8, 9, 10-15) с общ обем от 148 страници, които по мое мнение очертават една общност от проблеми, при решаването на които най-добре са засвидетелствани приносите на М. Иванова в разрешаването на поставените от нея теоретични и конкретни частни въпроси по отношение на два големи периода в развитието на славянската писменост и българската средновековна литература: епохата на възникването на славянската писменост и нейното развитие през IX–Xв. (№ 1-4, 6, 8, 9, 13) и периода на прехода от Средновековието към Новото време през XVI в. във връзка с предходното развитие след X в. (№ 10–12, 14–15). Те са равностойни на хабилитационен труд, в който се отразяват също възгледите на кандидатката относно възможните подходи за анализ на проучените от нея проблеми и творби.

Що се отнася до първия от тези периоди, тематиката на изследванията засяга преди всичко една от най-рано възникналите творби на славянската книжовност – Пространното житие на св. Кирил, смятана често за дело на Климент, най-активния и най-почитания от учениците на двамата създатели на славянската писменост и един от риторическите жанрове, в които Климент е оставил едни най-старите необходими за богослужението на новопокръстените български славяни оригинални произведения – поучителните слова.

Като стъпва на постигнатото от нея при подробното текстологическо изследване на Пространното Кирилово житие, осъществено при работата над докторската си дисертация, М. Иванова се насочва след това към редица нови проблеми и надгражда както в теоретичен план, така и при разрешаването на конкретни археографски, филологически и литературоведски въпроси своите проучвания в областта на кирилометодиевистиката. За да постигне това обаче тя навлиза много подробно и задълбочено в археографските проблеми, свързани не само с кирило-методиевските извори, но и по-широко с изворите за проучването на средновековната българска книжовност, като съсредоточава вниманието си върху принципите на тяхното описване, оповестяването на съдържанието на малко познати като цяло сбирки от различни типове копия на такива извори в български хранилища и тяхното дигитализиране. В това отношение нейната статия „Собрания микрофильмов и фотокопий рукописей – проблемы научного сохранения и описания“ (№ 6, 2011 г.) и до днес остава единственият принос, в който се анализира и представя подробно огромната колекция от микрофилми и фотокопия на тези материали, съхранявана днес в Научния архив на БАН, която

започва да се оформя още от първите десетилетия на XX в. и е най-ценната и най-богата подобна сбирка в България. Тя не само посочва всички материали за Кирило-Методиевото дело и българската литература от IX-X в., които са съхранени там и излага принципите, по които те са дигитализирани от КМНЦ, посочва точно принципите на тяхното описване в направеното от КМНЦ тяхно дигитално хранилище, но и привежда описанието на един такъв материал, подготвено лично от нея в съответствие с тези принципи.

Тази нейна активност в областта на проучването на славянската средновековна ръкописна традиция улеснява значително изследователската дейност на всички специалисти в областта на Кирило-Методиевото дело и неговите традиции и демонстрира възможностите за ускоряване на научно-изследователския процес в славянската медиевистика чрез използването на новите технологически възможности за съхраняване и проучване на дигиталните копия на нужните първични материали, но същевременно дава възможност на самата М. Иванова да разшири собствения си поглед върху изворовата основа, която тя използва за анализ на средновековните творби, създадени и разпространявани в земите, в които са работили българските книжовници. Това ясно личи в нейната студия, посветена на кирилските фрагменти от Пространното житие на Константин-Кирил (№ 2). Макар понякога досега да им е обръщано внимание от славистиката през XIX и XXв., всъщност никога в съвременната филологическа славистика не е направен опит дори да се събере цялостно тяхната ръкописна традиция. М. Иванова е първата, която обобщава на нивото на съвременната кирилометодиевистика всички данни за тях, включвайки в проучването си много неизвестни материали, но не като тяхното изброяване и ситуиране в общия поток от данни, а съчетавайки този процес с тяхното класифициране и осмисляне. Поради това нейната студия полага начало не само на издираването на нови факти, но за пръв път представя точно определяне на понятието „фрагмент“ и неговото разграничаване от наличните извлечения от Пространното Кирилово житие, както и детайлен анализ на фрагментите в различните им разновидности (като част от компилации, като съчетаване на различни фрагменти и като самостоятелни откъси). Специално трябва да се отбележи, че тя е издирила и връзките между ръкописната традиция на пълните преписи на житието и създаването на фрагментите, както и че е посочила онези особености на пълните преписи, които са повлияли на оформянето на фрагментите –тематично рубрикираните текстове в пълните текстове. Това е особено важно, като се има предвид, че фрагментите се разпространяват само в руската ръкописна традиция, но в един и същ отрязък от време едновременно с пълните преписи на творбата (от XV доXVIIIв.), за разлика от пълните преписи, които са съхранени и в южнославянски ръкописи. От гледната точка на литературната наука много интересно е и обяснението на кандидатката за пълната липса на фрагментаризация на текста на Пространното житие на Методий, което тя обяснява с различията „по отношение на сюжетоизграждането и стилистиката на двете жития“ (с. 90), предопределили липсата на илюстриращи примери със сравнително самостоятелно значение, които могат да се представят самостоятелно извън основния разказ или „да бъдат приобщени към друг, различен, но сходен по тематика и функционалност“ (с. 90). С тези свои особености студията на М. Иванова придобива приносно значение не само що се отнася до решаването на много проблеми, свързани с фрагментите от Кириловото житие, но също и теоретична важност при осъществяването на подобни изследвания върху други подобни случаи в славянската средновековна книжнина и за тяхното осмисляне от гледната точка на теорията на функционирането на средновековните литературни творби.

Перфектно познаване на фактите, на предходната изследователска традиция, свързана с анализиранието от нея данни и съчетаването им с тълкуването на съдържанието

на отделни частни проблеми в тях, използването на съвременните познания в различни области на хуманитарното знание – теория на литературата, (преди всичко теорията за символите), богословието, текстологията и дори езикознанието, представят М. Иванова като учен с големи възможности за осъществяване на плодотворни интердисциплинарни изследвания в областта на кирилометодиевистиката, при това обикновено в широк хронологически обхват. Доказателство за това са две от нейните статии: „Числовият модел в Житието на Кирил“ (№ 1, 2009г.) и „Use of the words *юдѣн* , *ждѣве*, *еврѣн*, in the Long Vita of Constantine-Cyrl the Philosopher“ (№ 4, 2016г.). В първата от тях тя демонстрира нов подход в интерпретацията на цифрата 7 в Пространното Кирилово житие, разглеждана дотогава в своето символично значение единствено що се отнася до интерпретацията ѝ по отношение на отделните дати, фиксирани в него. Д-р Иванова разкрива и анализира символичното значение на тази цифра, като интерпретира нейното значение в живота на Константин-Кирил, отразен в това житие, през ясно очертаните от нея шест важни периода от седемлетия и свързва този подход с предхристиянската практика човешкият живот да се описва в седемгодишни цикли, използван още в Античността от гръцките автори. Втората статия представя и анализира за пръв път подробно трите лексеми, които понякога се интерпретират в научната литература като част от маркерите за определянето на хронологическото ситуиране на текстовете на преписите на житието и дори като част от маркерите за възникването и развитието на текстовата традиция на други средновековни творби на православните славяни, като проследява използването и значението им в цялостната ръкописна традиция на Пространното житие на Кирил. Нейното заключение е, че наличните материали са много разнородни и представят твърде сложна картина, която вероятно не отразява хронологическите етапи на появата и използването им в различните средновековни произведения. Тук тя привежда също и значението на тези думи в българския език през епохата на Възраждането, основано на използването на църковнославянския език на руските печатни книги през този период в земите, населени с българи, както и в съвременния български език, където се използват и трите лексеми.

В тези статии вече са засвидетелствани интересът и възможностите на кандидатката да свързва проучванията си върху кирило-методиевската проблематика с епохата на Новото време. Този интерес е пряко отразен в трите ѝ приносни статии от последните няколко години, посветени на въпроси от историята на кирило-методиевските изследвания и тяхното съвременно състояние: „Отец Неофит Рилски и Житието на Константин-Кирил“ (№ 3, 2012); „Кратка хроника на кирилометодиевистиката в България“ (№8, 2015); „Българска кирило-методиевска терминология“ (№ 9, 2017). В първата въз основа на привличането на богат материал от български и чуждестранни архиви се разкрива историята на въвлечането в средата на XIX в. на един от най-забележителните дейци на Българското възрождане – Неофит Рилски (ок.1793 – 1881), в процеса на изследването и издаването на тогава току-що откритото най-важно свидетелство за живота и делото на славянските първоучители, Пространното житие на св. Кирил по преписа на Владислав Граматик от 1479 г., който до днес се намира в библиотеката на Рилския манастир и съдържа уникални данни, не намерили и до днес своето задоволително обяснение. Отец Неофит, станал монах в манастира още през 1811 г., игумен на манастира от 1860 до 1864 г. и завършил живота си там, който очевидно е познавал добре манастирската библиотека, не само привлича своите ученици в процеса на преписването на текста на този препис (останал и досега най-старият известен точно датиран) по молба на Виктор Григорович, посетил Рилския манастир през 1845 г., и изпраща копие на руския учен. Д-р Иванова проследява подробно този процес и установява: не може да има съмнение, че този препис е запазен в Одеса, може би е достигнал до Павел Шафарик чрез Григорович и това второ копие от

Рилския препис, което сега се пази в Прага, всъщност може да е послужило на чешкия учен да осъществи първото издание на този Владиславов препис още през 1851 г. По този начин М. Иванова очертава важен шрих в историята на първото научно издание на житието, с което, макар и косвено, Неофит Рилски се оказва съпричастен. Този феномен тя обяснява не като „епизодична услуга или мимолетна любезност, проявена към учения чужденец“ (с. 191), а като знак за неговото разбиране за важността на средновековното културно писмено наследство и заключава: „Макар жестът да е средновековен, но резултатът принадлежи на новото време“ (с.197). Този резултат показва също, че макар да не може да се говори по онова време за развитието в българските земи на каквито и да било научни изследвания в областта на кирилометодиевистиката, тогавашният български образован елит е разбирал необходимостта от тях и се е приобщавал по своеобразен начин, доколкото му е било възможно, към усилията на учени от европейски страни, в които Кирило-Методиевото дело се е изучавало от десетилетия. В руслото на изясняването на историята на кирилометодиевистиката в България е и втората статия, в която са обобщени данните, свързани с появата и развитието на институциите, посветени на кирило-методиевската проблематика от 1914 г. до наши дни при използването на много непубликувани архивни материали от Научния архив на БАН и личните архиви на Ал. Теодоров-Балан и П. Диневков. Тази статия има голямо значение и поради факта, че е публикувана в чуждестранно научно издание, с което за пръв път извън България е показано голямото значение, което се отдава в нея не само на самото Кирило-Методиево дело и неговите традиции, но и на научното му изследване в научни и образователни институции през последното столетие. Значителен е и приносът на М. Иванова в изясняването на появата и развитието на термина „кирилометодиевистика“, на неговото съдържание и на термините, свързани с това понятие и произлизащи от неговата употреба (в третата статия). Този пръв опит в това отношение представя също и правилата за правописното обозначаване на тази терминология в българския език, тъй като тя се появява именно в България през 80-те години на миналия век, има широко разпространение в научната литература и вече излиза от границите на българската наука (от началото на ХХІ в. се използва в Македония (БЮРМ). Кандидатката разглежда и съществения въпрос за нейното предаване на полски език, въпрос, който всъщност може да се постави и що се отнася до други европейски езици и изисква по-нататъшен анализ.

Своеобразен преход към втората тематична област в проучванията на М. Иванова, представени за конкурса, представлява статията ѝ „Общите поучения на Климент Охридски – конструкция и функционалност“ (№ 13, 2008). Поученията на Климент Охридски като цяло, както и трите избрани от нея за анализ общи поучения – Наставления за празници, Поучения за празника на апостол или мъченик и Наставления за неделния ден, са били досега многократно изследвани и характерните им черти – нееднократно посочвани. М. Иванова обаче намира своя ниша, в която да обясни една от най-характерните им особености – тяхната „простота“. Тя обикновено се възприема от учените като качество на автора, интерпретация, водеща началото си още от определението, което им дава Теофилакт в Пространното житие на св. Климент: „прости и ясни слова за всички празници, които не съдържат нищо дълбоко и много мъдро, но които са понятни дори за най-простия българин“. М. Иванова убедително показва, че тази „простота“ не се дължи на някакво качество на Климент като автор, а е следствие от създаването на един „усреднен модел, възникнал по силата на необходимостите на епохата (времето, мястото, аудиторията и нейната културна приобщеност към християнската доктрина)“ (с.86) и на особеностите на катехитично-нравоучителния жанр, за който са характерни краткостта на риторичния текст, точността на съжденията, определен избор на библейски цитати и „стройна речева организация, без разхищаване на изразни средства“ (с.87), която е в центъра на нейния анализ на поученията. Именно

чрез тази организация според д-р Иванова Климент постига и в трите творби своята цел. Разбира се, това е цел и на всеки автор на творба от този жанр: предаване на християнското послание, утвърждаване на християнските истини и норми на поведение. Специално заслужава да бъде отбелязан един нов елемент, чрез който М. Иванова доказва своята теза за особено важната функция на речевата организация в тези слова: тя прилага анализа на словата не само към т.нар. първична редакция на текстовете, смятани за отразяващи по-точно Климентовия текст, но и към така наречените вторични редакции, включени за пръв път в подобен тип анализи на Климентовите поучителни слова. Сравняването на текстовете на редакциите не се ограничава, както обикновено се прави в текстологическите изследвания, в обикновеното изброяване на разликите (добавки, пропуски, езикови промени), а д-р Иванова навлиза прецизно и задълбочено в извеждането на причините за тяхната поява. Нейният проникновен литературоведски анализ я довежда до извода, че и във вторичните редакции измененията са продиктувани от същите принципи на речевата организация на текста, които прилага Климент, като са съобразени с конкретните необходими за времето на появата им нужди. Според нея самата идея на Климент е била „моделът (всяко общо поучение) да бъде разработван и постоянно обновяван, а не само да се преповтаря механично“ (с.94). Този интересен извод заслужава да бъде проверен в бъдеще и върху текстовете на останалите Климентови поучителни слова.

Втората тематична област в изследванията на М. Иванова, периодът на прехода от Средновековието към Новото време през XVI в. във връзка с предходното развитие на българската средновековна литература след X в. е представен от двете ѝ статии, посветени на софийските мъченици от XVI в. св. Георги Нови Софийски и св. Николай Нови софийски: „Житията на Софийските мъченици“ (№ 14, 2015 г.) и „Ролята на наставника в житията на Софийските мъченици“ (№ 15, 2017 г.) и от трите статии с тематика върху няколко оригинални произведения, които ги предхождат в хронологическо отношение („Михаил Воин в огледалото на Богородица“, № 10, 1999 г.; „Лечителството. Дарът на отшелника“, № 11, 2002 г.) и върху между българските светителски култове в преходния XVI в. (Историята на българския св. Терапонт“, № 12, 2008 г.). В първите две изследвания се демонстрират с пълна сила възможностите на М. Иванова да направи един блестящ литературоведски анализ на приликите и различията между двете жития, написани в една и съща епоха и в едно и също книжовно средище от двама автори. И в двете творби досега са били забелязвани и посочвани иновативни черти на житийното повествование в сравнение с нормите, съблюдавани в оригиналната българска литература преди тяхната поява. Д-р Иванова обаче търси и детайлно извежда маркерите на тези иновации преди всичко в начина, по който е представена ролята на наставника в текстовете на авторите Поп Пейо и Матей Граматик. Като посочва приликите и различията между двете жития в това отношение, както и между тях и „класическите“, ако мога да се изразя така, средновековни жития в българската литература, тя фактически ни води към извода, че в процеса на тези иновации Матей Граматик е по-напреднал в пътя си към Новото време. Много интересен е изводът ѝ, че „трудната комуникативност на Житието е причината за липсата на разпространение на текста“ (с. 65) на Матей Граматик, съхранено само в един ръкопис. Бих добавила, че този факт вероятно се дължи именно на факта, че макар да остава в рамките на средновековното житийно повествование, като нарушава неговите норми и се приближава до законите на създаването на литературните творби на Новото време, неговият автор не е могъл да бъде подобаващо оценен от съвременните нему книжовници през XVI-то и XVII столетие, принадлежащи все още на Българското средновековие.

Качествата на д-р Иванова като един проникновен тълкувател на средновековните български литературни творби от по-ранни епохи и причините за появата на нови светителски култове през XVI в. се проявяват и в другите три посочени статии. Анализът на текста на Похалното слово за Михаил Войн от Патриарх Евтимий представя убедителни доказателства, че образът на героя е изграден не според принципите на отъждествяването, широко използвани от българските книжовници през Средните векове, а според принцип, наречен от нея принцип „на отражението“, който довежда до въвеждането на текстове за Богородица в неговата творба и че този акт е с преднамерената цел на автора да изведе Михаил от статуса му на периферен светец. Като извежда мотива за изцелението още от библейските текстове и го представя накратко също в български текстове (например за св.Иван Рилски, в които той се появява), М.Иванова представя идеята си, че мотивът за лечителството приживе трябва да се тълкува като запазване на социалните прояви на светеца-отшелник по мистичен начин (с.6). В последната статия от тази група са очертани за пръв път пълно всички възможни подстъпи към обясняването на появата на един нов български светец – св. Терапонт Сардикийски. За него има кратък текст в написаното от Матей Граматик житие на св. Николай Нови, но досега не са открити никакви специални творби, посветени нему. Корените на това очевидно прехвърляне на един ранен мъченически култ – на св. Терапонт Сардийски (III в.), към пантеона на българските светци през XVI в., затвърдено и в първото произведение на Новата българска литература „История славеноболгарская“ на Паисий Хилендарски, е издирено от М. Иванова още в един от най-старите в хронологическо отношение български Пролози, Станиславовия пролог от 1330 г., макар и без посветен на него текст. Тя привежда данни също за разпространяването му в други южнославянски пролози от XIV в., свързва появата на името на св. Терапонт Софийски с Нестишния пролог и въз основа на събраните от нея доказателства обосновава смята, че неговият култ „илюстрира характера на двете епохи и прехода между „Късното средновековие и Ранното възраждане“ (с. 166).

Направеният дотук анализ на посочените публикации свидетелства, че те очертават една съзнателно изградена ясна представа на д-р Иванова за различни посоки в развитието на българската книжнина и литература от IX до XVI в., основана на цялостно познаване на фактическото състояние на изворовата база и изпълнена с нови факти и нови интерпретации на различни типове процеси и явления, които като цяло представляват съществен принос за придвижването напред на изследването на средновековната българска литература и книжнина. Поради това те отговарят напълно на изискванията на чл. 53, т. 3 от Правилника за прилагане на закона за развитие на научния състав в Република България за публикации, равностойни на хабилитационен труд за получаването на академичната длъжност „доцент“. Може да ѝ се препоръча само, при наличието на този ясно изграден облик на нейния изследователски профил, да се съсредоточи в бъдеще върху комплексния анализ на творбите, свързани с Кирило-Методиевото дело и най-ранния период в развоя на българската книжнина и литература от IX–X в., където има извънредно много нерешени проблеми, нуждаещи се от разработване именно в изследователските посоки, към които тя се е насочила, а няма засега достатъчно български учени за осъществяването на подобни проучвания.

Другите ѝ публикации (статии, рецензии и портрети на изтъкнати български учени) също съдържат редица приносни моменти в областта на филологическите науки. Специално трябва да се отбележи активната дейност на д-р Иванова в научно-приложната дейност на Кирило-Методиевския научен център и извън него. Тя е взела активно участие в подготовката на идейните проекти за четири важни постерни изложби, подготвени от Центъра през 2010–2016 г., посветени на 1100-годишнината от смъртта на

св. Наум Охридски, на 100-годишнината от рождението на П. Динеков, на кирилската писменост и на 100-годишнината от институциализирането на кирило-методиевските изследвания в България, в написването на два албума към тях и в представянето им в редица градове в България, Полша и Словакия – важни дейности с оглед не само на разпространението на знанията за българската средновековна писмена култура сред широки обществени кръгове в България и в чужбина, но и на постиженията на българската наука и на Кирило-Методиевския научен център в нейното изучаване. Активна е и нейната преподавателска дейност като асистент по стара българска литература в продължение на шест години в Пловдивския и в Софийския университет и като лектор по български език, литература и култура в продължение на четири години в Познанския университет, където тя има възможност да приобщава студентите към кирило-методиевската проблематика и да разпространява знанията за българската култура към бъдещите преподаватели и изследователи от най-младото поколение.

Впечатляващо е нейното участие в национални и международни научни форуми по темата на конкурса. Само след защитата на докторската си дисертация тя е чела доклади в 7 национални конференции, колегиуми и кръгли маси в София и Варна и на 18 международни конгреси, конференции, колоквиуми, кръгли маси, проведени в България, Великобритания, Македония и Полша.

В заключение ще кажа, че в представения си за конкурса вид цялата научна, научно-приложна и преподавателска дейност на д-р Мая Иванова отговаря напълно на изискванията за получаването на академичната длъжност „доцент“.

Всичко, изложено дотук, ми дава основания да препоръчам на уважаемото научно жури да избере д-р Мая Василиева Иванова на академичната длъжност „доцент“ в конкурса по професионално направление 2.1 Филология, научна специалност „Теория и история на литературата“ за нуждите на секция „Кирило-Методиевски извори и традиции“ в Кирило-Методиевския научен център на БАН.

София, 22. 06.2018 г.

Проф. д-р Светлина Николова